

ନଗରୀ ଚାବି

ସିଦ୍ଧେଶ୍ଵର ସେନ

ଧର୍ମାଧିକରଣେ, ମହା-
କରଣେ, କମିଟି-କଷ୍ଟେ, ଏକ-ଏକ
ଦୁଇ ଏକ କ'ରେ, ଏସେ ଜମେ
ବାଣିଜ୍ୟଦୂରୋ ସବ, ଏସେ ଗେଛେ
ପଣ୍ଡବାହୀ ଖାଲେ ଥେଯେ, ଖାବି
ମ୍ୟାନହୋଲେର ମଧ୍ୟେ, ମ୍ୟାନହୋଲେର ମଧ୍ୟେ
କବେ ଯେନ
ପଡ଼େ ଗେଛେ ନଗରୀର ଚାବି
ଆମି ଏକ ଇତିହାସ - କାପୁର୍ଯ୍ୟ
ଆମାର ମାଥାର ମଧ୍ୟେ ଚେରେ ରାତର କରାତ, ଆର,
ଜୋଡ଼ - ଭାଙ୍ଗେ ଦିନେର ଦୁର୍ମୁଖ
ଗୁରୁଗଭୀର ଚାଲେ ଆମାଦେର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଗଡ଼ାଯ
କରପୋରେଶନେର କଳେ ଗଲେ - ପଡ଼ା ଫୋଟାଯ, ହରାଯା
ଲାଯାଙ୍କ - ରେଞ୍ଜେର ଧାରେ ସିଂହ - ବିକ୍ରମେ, ଚଢାଦାମେ
ବେଚାକେନା ହେଁ ଗେଲ ମାନୁଷେର ମହାର୍ଥ - ହଦୟ
ଆମରା ଅପେକ୍ଷା କରି, ନକଳ - ବିକେଳ, ଆର
ପଥ-ସ୍ଵନ୍ତ୍ୟଯନେ, ଅପେକ୍ଷାଯ
ଆମି କୋନୋ ଜାତିର ଜନକ କିନ୍ତୁ ପୌର-
ପିତୃତ୍ରେର ଦାୟେ ନେଇ
ଆମାକେ ବହନ କ'ରେ ନିଯେ ଯେତେ ଆସେ, ଏକ
ଆଶର୍ଯ୍ୟ ଚାରପେଟି
ମାରି ବ୍ୟାନେର ଘୋର ପ୍ରାକୃତିକ
ଘଟାର ଭିତର
ତୋମାରଇ ଆଜ୍ଞା ଛିଲ, ଭାବ
ମ୍ୟାନହୋଲେର ମଧ୍ୟେ ମ୍ୟାନହୋଲେ
କବେ ଥେକେ
ପଡ଼େ ଆଛେ ନଗରୀର ଚାବି ॥

ଗଞ୍ଜା

ସାଯକ ସାମନ୍ତ

ସେଖାନେ ଜଳ ଶୁଦ୍ଧ, କେବଳି କୁଣୁକୁଳୁ
ଶବ୍ଦ କରେ ସେଥା, ଗଞ୍ଜା ବୟ
ଓ ଜଳେ ଯଦି ଦେଖ ଆଲୋର ବିକିମିକ
ପୁଣ୍ୟ ହୟ ଶୁଦ୍ଧ ପୁଣ୍ୟ ହୟ ।

ଘାଟେତେ ଘାଟ୍ ବାଁଧା ରଯେଛେ ଯତ ବ୍ୟଥା
ସେ କଥା କେ-ଇ ବଲ ଜାନନ୍ତେ ଚାଯ
ଯଦିଓ ବଟତଳେ ବସେଛେ ଖୋଲା ମନେ
ଆସି ଯାଯ ସବ ଆସି ଯାଯ

ସମ୍ପନ୍ଧ୍ୟା ହଲେ ଜେଣେ ନିବିଡ଼ ଛାଯା ନାମେ
ଆସନ୍ତ ବଟତଳେ ଗଞ୍ଜା ବୟ
ତାରାର ବିକିମିକ ଚାଟିହେ ମିଟିମିଟି
ଆଁଧାରେ ଢେକେ ଗେଛେ ଏହି ସମୟ
ଯଦିଓ ଖୋଲା ମନେ ବସେଛେ ଓଇ ପାରେ
ଜୀବନ ଭରେ ପାବେ ଜଳୋଚ୍ଛାସ
ସକଳ କାଲିବୁଲି ମନେତେ ମୁଛେ ଯାବେ
ସୁଖେତେ ଭରେ ଯାବେ ଏ ବାରୋମାସ ।

ଦୂଧଣ

ରଞ୍ଜନ ଭୌମିକ

ସ୍ଵଭାବେ ନିରୀହ ଆମି, ଛିଲାମ ଗାଛେର ମତୋ ହିର,
ପାତାଯ କଳକ୍ଷ - ଦାଗ ଏକେ ଦିଲୋ ବାତାସେର ଧୁଲୋ ।
ବାତାସ ଦୂଷିତ ହଲେ ସବଖାନେ ସଙ୍କଟ ଗଭୀର...
ଫୁଲ ହୟ ଅପବିତ୍ର, ଅକାଳେ ଶୁକାଯ ଫଳଗୁଲୋ ।
ପାଥିରା ଆସେ ନା ଆର ଚଲେ ଗେଛେ ଏ ବାଗାନ ଛେଡେ,
ଛେଁବେନା ଅନେକ କାଲି, ଗାଛେ ଧୁଲୋ କେ ଲାଗାତେ ଚାଯ ?
କେ ଆନବେ ଶୁଦ୍ଧ ଜଳ ଆକାଶେର ମେଘ ଥେକେ ପେଢେ ?
ଏସୋ ବୃଷ୍ଟି, ଶୁଦ୍ଧ କରୋ, ବାରୋ ବାରୋ ଦୂଷିତ ପାତାଯ

ଭମନ କାହିଁନୀ

ସିଦ୍ଧେଶ୍ଵର ସେନ

ଆହା, ଏହି ଏରା ଧୁଲାର ଦୁଲାଲ ମେଲବାର ଡାନା ପାଯାନିକୋ
ଆକାଶେ ଓଦେର ଇଚ୍ଛାମୟ ସୁଡିଗୁଲି ଓଡ଼େ
ଆହା, ଏହି ଏରା ଧୁଲାର ଦୁଲାଲ ମେଲବାର ଡାନା ପାଯାନି ଯେ
ମ୍ୟାନହୋଲେ ତର ତର ମେଘେର ଭିତରେ ସ୍ଵପ୍ନଚାଲିତ, ସ୍ଵପ୍ନ
ଖୋଜେ
ପାଟଳ ଆକାଶ ତାର ଫ୍ରେମେ - ବାଁଧା ଆଯନା ତୁଲେ ଧରେ
ଆକାଙ୍କ୍ଷାର ସବ ସୁତୋ ଛେଡେ ଦିଯେ ଓରା ଶୁଦ୍ଧ ଏକମନେ ପ୍ରତିବିଷ୍ଟ
ଦ୍ୟାଖେ
ଇଟ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ପାଶେ, ବସ୍ତିର ଟାଲିର ଛାଦ ଥେକେ, ତେତଲାର ଛାଦେର
ଉପରେ
ମର୍ବତ୍ ଓଦେର ଦେଖି ଛୁଟୋଛୁଟି କରେ ଯେନ ଶରୀରୀ ଏ ଆଶା
ଆର ଏକଟି ରାତ୍ରି ଖାପେ, ତବୁ ମେଇ ରାତ୍ରି ହାନେ ଛୁରି
ଆଲତୋ ସୁତୋ କେଟେ ଦେଇ, ମୁଖର ସୁଡିରା ବୋବା ହେଁ ନେମେ ପଡ଼େ
ନିଃସ୍ଵ ହେଁ ରିକ୍ତ ହେଁ, ସମସ୍ତ ଇଚ୍ଛାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଁ
ଏକ-ଏକଟା ଗୁମୋଟ ଘରେ ଶିଶୁରା ସେଖାନେ ଚାପା ସୁମେ କାତ୍ରିଯେ ଓଠେ
ପାଶେ ଶୋଓଯା ମାର ଗାୟ କଥନ ଆଜାନ୍ତେ ହାତ ରେଖେ, ଫେର ଶାନ୍ତ ହଲେ
ଆବାର ଯାତନାହିଁନ ସୁଡିଗୁଲି ଛେଡେ ଦେଇ ସ୍ଵପ୍ନେର ଭିତରେ ।

ଉତ୍ତରାନ୍ତ କବିତା

ଗୋତମ ଚୌଥୁରୀ

କେବଲଇ ଭୁଲି ପଥ, ପଥେର ଆଁକା ବାଁକା
ଜୀବନଗ୍ରହ୍ୟ ସାମଲାଇ
ବାତାସ ତୋଲପାଡ଼, ତବୁଓ ଖୋଲା ଥାକ
ଚୌକୋ ଏକଫଳି ଜାନଳା
ଉଥାଲ ଶାଲପାତା ଏକାକୀ ପାକ ଥାଯ
କୋଥାଯ କତଦୂରେ ଜଙ୍ଗଲ
ସ୍ଵପ୍ନେ ପଚେ ଓଠେ ପାଚିନ ଦ୍ରାକ୍ଷାର
ସୋନାଲି ଜଳଧିତରଙ୍ଗ
ତରଣୀ ଭେସେ ଯାଯ ଆକଶଗନ୍ୟ
ତରଣୀ ଭାସେ ମହାଶୂନ୍ୟ
ବଧିର ଗାନ ଗାଯ, ଗିରିଓ ଲଞ୍ଛାଯ
ପଞ୍ଚୁତାର ପାପପୁଣ୍ୟ
ଏକାକୀ ଶାଲପାତା ବାତାସେ ପାବେ ପଥ ?
ପାବେ କି ଡାଲପାଲା - ମର୍ମର ?
ସକଳ ପରିଷାଇ ତରଳ ଜଳବତ
ତବୁଓ ପରିଷାଇ ଧର୍ମ
ଧର୍ମ ମେନେ ଚଲି ଏକାକୀ, ମହ୍ନ୍ତର
ଯେଭାବେ ମାନେ ଜୀବଜ୍ଞ
ବାତାସେ ଉଡେ ଯାଯ ଜୀବନ, ପରି
ଆଡାଲେ ହାସେ ପାଗବନ୍ଧୁ